

Národná cena za dizajn 2009 - príjemné osvieženie na scéne

Author: Ing. arch. Miro Minca | Published: 18.06.2009

Predložené návrhy naznačovali, ako sa jednotliví dizajnéri snažia vysporiadať s novými podmienkami, ktoré ovplyvnila už všadeprítomná kríza. Ide predovšetkým o citlivejšie využívanie zdrojov, navrhovanie nových šetriacich a úsporných produktov a celkové prehodnotenie potrieb človeka žijúceho v 21. storočí. Tieto výzvy sa odrazili v neraz mimoriadne inovatívnych a väčšmi do detailov prepracovaných návrhoch. Aj keď sa do súťaže prihlásilo menej výrobcov ako po minulé roky, na kvalite a invenčnosti produktov sa to neodrazilo. Práve naopak, vyznačovali sa vysokou úrovňou - jednak estetickou, jednak funkčnou. Aj preto porota nakoniec udelila až dve Národné ceny za dizajn 2009.

Zubárske kreslo alebo svetlo na zips?

Aj takéto kontrasty prináša výstava dizajnu. Národnú cenu za dizajn 2009 v kategórii produktový dizajn získal produkt Cheese - Stomatologické súpravy Chirana, potvrdzujúci, že aj nepríjemné ošetrenie zubov sa môže diať na veľmi príjemnom dizajne. Jeho autorom je priemyselný dizajnér a vysokoškolský pedagóg Ferdinand Chrenka, ktorý spolupracuje s poprednými domácimi a zahraničnými výrobcami, ako sú Compaq, Ikea, Electrolux alebo LG.

Rovnako však zaujali aj návrhy v kategórii študentského produktového dizajnu, ktoré boli vyhotovené kvalitne, s primeranou dávkou vtipu a šarmu. To, že sa dá svetlo „ovládať“ aj zipsom, potvrdzuje návrh študenta Antona Zetocha. Svetidlo nazvané Zips založené na jednoduchom princípe „zipsovania“ je naozaj efektívne, vtipné a rovnako aj funkčné. Študent STU v Bratislave získal za svoj návrh uznanie.

Drevené umývadlo, keramický Voodoo vešiak na šperky, šaty kniha alebo barový „vankúš“ 100 % soft... To nie sú názvy sci-fi poviedok, ale reálne produkty študentov-dizajnérov. Drevené umývadlo v tvare listu Radky Pánisovej či záhradný stolík z čerstvo natrhaných „oceľových“ kvetín Jany Nováckovej z košickej TU pokojne môžu dominovať moderným interiérom i exteriérom. A keď pozbierate „plastové“ listy, vznikne kubus - svetidlo v tvare kocky. Takto by sa dal voľne parafrázovať návrh Martina Jankuru. A kto by chcel pôsobiť na záhradnom večierku elegantne a extravagantne, určite by sa zaodel do šiat kniha alebo Aurora autorov Alžbety Presovej a Martina Hrču z VŠVU. Samozrejme, predtým sa ešte treba pozrieť do zrkadla - napríklad do Vankúša ako rám či vlastne zrkadla vo „vankúšovom“ ráme.

Grafizmus je alchymizmus

Bez šperkov by to asi nebolo na večierku to pravé. Stačí ich sňať z keramického Voodoo vešiaka v tvare predĺženého krku peknej slečny (priveľké uši sú v tomto prípade nevyhnutnosťou...) - autorkou návrhu je Simona Janišová. A na dobrý drink si zase sadnúť do „vankúša“. Presne taký tvar má barová stolička 100 % soft Jolany Šornerovej. Použitý materiál - plast - však rozhodne nie je mäkký ako vankúš. Na kulinárske dobroty a kvalitné vína už čaká banketový stojan Kataríny Repkovej. Tvoria ho tvarovo a farebne príjemné keramické misky navešané na stojane a dômyselne navrhnuté poháre (Sklenený svet banketu) - stopka sa

môže zastoknúť do otvorov na miskách.

Naozaj správne „namiešané“ písmo alebo grafický vizuál vedia robiť zázraky. Vie to aj Juraj Sukop, ktorý navrhol grafický dizajn pre štvrtročník o fotografii a nových médiách - Port No. 21, za ktorý si odniesol Národnú cenu 2009 za komunikačný dizajn. Jeho dizajn tak umožňuje pohodlné sledovanie obrazového materiálu a zároveň nerušené čítanie časopisu, čo nebýva vždy pravidlom... Sukop je absolvent Katedry grafického dizajnu na VŠVU v Bratislave, študoval aj vo Fínsku a Rakúsku a zúčastnil sa na Art Camp-e v indonézskom Bandungu, kde sa zamerlal na nové média.

O tom, že dobrá galéria by mala mať aj dobrý vizuálny štýl, hádam netreba pochybovať. Svojím vizuálom to potvrdil Martin Mistrík. Návrh pre galériu 13m3 je rovnako „šťavnatý“ ako vystavované diela v samotnej galérii. Šmrnc má aj návrh logotypu pre Mestské divadlo Žilina od Emila Drlčiaka, ale aj ďalšie návrhy katalógov, časopisov, plagátov a vizuálnych identít.

Koktail na rozlúčku

Z plastovej bandasky v tvare brúseného drahokamu by to asi išlo. Je však určená na obyčajnú vodu. Za návrh dostal Ján Turzo z VŠVU uznanie. Koktail by však určite chutil v pohároch Diagonallo alebo Slonia noha dizajnéra Patrika Illa, špecialistu na sklený dizajn, ktorý dostal za nápojovú súpravu Diagonallo uznanie.

Výstava vybraných súťažných návrhov v priestoroch bratislavskej Gallerii Cvernovka je ozajstným dizajnovým „koktailom“ potvrdzujúcim, že - aj keď v zložitom období - súčasný slovenský dizajn predsa len poskytuje prepotrebné „osvieženie“ tela aj duše. Teda na zdravie dobrého slovenského dizajnu, priatelia!

Výstava Národná cena za dizajn 2009 je v bratislavskej Galérii Cvernovka otvorená denne okrem pondelka od 11. do 18. hodiny do 28. júna 2009.

Foto - autor

1. Svietidlo Zips - Anton Zetocha
2. Drevené umývadlo - Radka Pánisová
3. Záhradný stolík - Jana Nováková
4. Kolekcia dámskych odevov Aurora - Martin Hrča
5. 100 % soft, barová stolička - Jolana Šornerová
6. Voodoo, keramický vešiak na šperky - Simona Janišová
7. Banketový stojan - Katarína Repková
8. Port No. 21, časopis o fotografii a nových médiách - Juraj Sukop

18.06.2009 09:26, Ing. arch. Miro Minca